

ODBORNÉ STANOVISKO UVP – ČR 19/2024

UVP-ČR vydává aktualizaci **STANOVISKA UVP-ČR 01/2023** ve věci
INSTALACE DOROZUMÍVACÍHO ZAŘÍZENÍ V KLECI VÝTAHU

1. PREAMBULE

Toto stanovisko je vydáváno v souladu s názorem a doporučením TIČR (Technická Inspekce České republiky) a SUIP (Státní Úřad Inspekce Práce) k této problematice, a zároveň koresponduje s požadavky **ZÁKONA 250/2021 Sb.** a **NV 193/2022 Sb.**

2. POŽADAVEK

NV 193/2022 Sb., Příloha 3, čl. 5.3.2 ukládá provozovateli povinnost zajistit okamžité spojení dopravovaných osob

- a) s místy stálého dispečinku s nepřetržitým provozem nebo
- b) pomocí systému dálkového monitorování se stálou službou s nepřetržitým provozem nebo
- c) jiným systémem stále služby

2.1 VYMEZENÉ POJMY

- a) **NEPŘETRŽITÝ PROVOZ** nebo **STÁLÝ DISPEČINK** nebo **STÁLÁ SLUŽBA** jsou místa se službou trvajícím po celých 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Takové místo je zpravidla provozováno přímo odpovědnou **SERVISNÍ SPOLEČNOSTÍ** nebo **TŘETÍ STRANOU** pověřenou **SERVISNÍ SPOLEČNOSTÍ** zajišťovat vyprošťovací službu.
- b) **SYSTÉM DÁLKOVÉHO MONITOROVÁNÍ SE STÁLOU SLUŽBOU** (nebo také dálkový dohled) umožňuje sledovat zařízení umístěné na vzdáleném místě a získávat potřebné informace v reálném čase, které musí být pravidelně vyhodnocovány odborným servisním pracovníkem schopným neprodleně reagovat v mimořádných situacích.
- c) **JINÝ SYSTÉM STÁLÉ SLUŽBY** může být služba řízená **PROVOZOVATELEM**, a to například **OSTRAHA BUDOVY** nebo **RECEPCE** nebo **PULT BEZPEČNOSTNÍ OCHRANY** nebo jiná podobná služba. Podmínkou je, že tato služba musí mít **NEPŘETRŽITÝ** provoz a musí neprodleně reagovat v okamžiku vzniku mimořádné situace, tj. přímým vyproštěním uvíznuvší osoby v kleci výtahu (pokud jsou naplněny podmínky k vyproštění) nebo okamžitým kontaktováním vyprošťovací služby.
- d) **OKAMŽITÉ SPOJENÍ DOPRAVOVANÝCH OSOB** je hlasový kontakt mezi dopravovanými osobami v kleci výtahu a obsluhou prostřednictvím **OBOUSMĚRNÉHO DOROZUMÍVACÍHO ZAŘÍZENÍ** (dále jen **DOROZUMÍVACÍ ZAŘÍZENÍ**).

- e) OBOUSMĚRNÉ DOROZUMÍVACÍ ZAŘÍZENÍ je zařízení umožňující OBOUSTRANNOU HLASOVOU KOMUNIKACI mezi osobami v kleci výtahu a obsluhou dispečinku/stálé služby s nepřetržitým provozem.

2.2 ZÁVĚR

Povinnost dle NV 193/2022 Sb., Příloha 3, čl. 5.3.2 je povinností PROVOZOVATELE, nikoliv povinností SERVISNÍ SPOLEČNOSTI pověřené údržbou předmětných výtahů.

SERVISNÍ SPOLEČNOST posuzuje stav výtahu a dává PROVOZOVATELI stanovisko, zda výtah je schopný bezpečného provozu, či nikoliv. Otázkou však zůstává, jak musí v případě zjištění takového nedostatku postupovat

- a) REVIZNÍ TECHNIK při provádění ODBORNÉ ZKOUŠKY
- b) ODBORNÝ SERVISNÍ PRACOVNÍK při provádění ODBORNÉ PROHLÍDKY

3. VYSVĚTLENÍ/KOMENTÁŘ

Ačkoliv NV 193/2022 Sb., Příloha 3, čl. 5.3.2 ukládá tuto povinnost zdánlivě pro všechny výtahy, je nezbytné tento požadavek uvést do souladu s nadřazeným ZÁKONEM 250/2021 Sb., § 3 - Vyhrazená technická zařízení, odstavec 5

Stav vyhrazených technických zařízení se při jejich kontrole, zkouškách nebo revizích až do doby jejich rekonstrukce posuzuje podle právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci platných a účinných v době uvedení těchto zařízení do provozu.

Z toho vyplývá, že všechny výtahy instalované před datem účinnosti legislativy, která zahrnovala ve svých požadavcích instalaci DOROZUMÍVACÍHO ZAŘÍZENÍ, jsou posuzovány dle uvedeného ZÁKONA 250/2021 Sb., § 3 - Vyhrazená technická zařízení, odstavec 5

První legislativní požadavek na instalaci DOROZUMÍVACÍHO ZAŘÍZENÍ byl zahrnut v NV 14/1999 Sb., Příloha 1, čl. 4.5 „*Klece výtahu musí být vybaveny obousměrným dorozumívacím zařízením*“.

... a dále v NV 27/2003 Sb., Příloha 1, čl. 4.5, či v nyní platném NV 122/2016 Sb., Příloha 1, čl. 4.5 „*Klece výtahu musí být vybaveny obousměrným dorozumívacím zařízením umožňujícím stálé spojení s vyprošťovací službou*“.

4. DOPORUČENÝ POSTUP

Z výše uvedeného vyplývá, že na výtah instalovaný před účinností NV 14/1999 Sb. (rozhodné datum je 01.04.1999), se vztahuje ustanovení ZÁKONA 250/2021 Sb. § 3 - Vyhrazená technická zařízení, odstavec 5, a takový výtah musí být posuzovaný podle právních a ostatních předpisů platných v době instalace. (*Zjednodušeně to lze nazvat výjimkou*)

Není-li výtah instalovaný před 01.04.1999 vybaven DOROZUMÍVACÍM ZAŘÍZENÍM, je takový nedostatek potom posuzovaný jako PROVOZNÍ RIZIKO, nikoliv jako PROVOZNÍ ZÁVADA.

Jak tedy bude REVIZNÍ TECHNIK nebo ODBORNÝ SERVISNÍ PRACOVNÍK postupovat v případě, **není-li DOROZUMÍVACÍ ZAŘÍZENÍ instalováno nebo není funkční**

4.1 REVIZNÍ TECHNIK

UVEDENÍ VÝTAHU DO PROVOZU	Návrh zápisu do PROTOKOLU Z ODBORNÉ ZKOUŠKY
Výtah uvedený do provozu před datem účinností NV 14/1999 Sb. INSTALACE PŘED 01.04.1999	Jedná se o PROVOZNÍ RIZIKO , které by mělo být odstraněno v nejkratší možné době. PROVOZOVATEL musí být PROTOKOLEM Z ODBORNÉ ZKOUŠKY upozorněn o nebezpečích existujících není-li odstraněno toto PROVOZNÍ RIZIKO
Výtah uvedený do provozu po datu účinností NV 14/1999 Sb. INSTALACE PO 01.04.1999	VÝTAH NENÍ PROVOZNĚ ZPŮSOBILÝ DO ODSTRANĚNÍ ZÁVAD UVEDENÝCH POD BODY _____
Původní PRŮVODNÍ DOKUMENTACE není k dispozici a nebyla dohledána. Není zjistitelné datum instalace a datum uvedení do provozu.	VÝTAH NENÍ PROVOZNĚ ZPŮSOBILÝ DO ODSTRANĚNÍ ZÁVAD UVEDENÝCH POD BODY _____ ... a to nejenom nahrazením PRŮVODNÍ DOKUMENTACE, ale i instalací DOROZUMÍVACÍHO ZAŘÍZENÍ nebo obnovení jeho funkčnosti.

4.2 ODBORNÝ SERVISNÍ PRACOVNÍK

Můžeme polemizovat o tom, zda je v odpovědnosti ODBORNÉHO SERVISNÍHO PRACOVNÍKA posuzovat bezpečnost provozu ve vazbě na PROVOZNÍ RIZIKO, či ZÁVADU, ale přezkoušení funkce NOUZOVÉHO SIGNÁLU a DOROZUMÍVACÍHO ZAŘÍZENÍ je součástí předepsaných úkonů v rámci ODBORNÉ PROHLÍDKY, a dokonce s ohledem na důležitost této části je upravena četnost ověřování v intervalu 1x14 dnů. Je tedy na místě, že výsledek přezkoušení této části musí být zapsán s vyjádřením, zda výtah je, či není způsobilý bezpečného provozu.

Není-li DOROZUMÍVACÍHO ZAŘÍZENÍ instalováno (...a výtah byl uveden do provozu po datu účinností **NV 14/1999 Sb.**), jedná se o závadu, která musí být odstraněna. Do té doby výtah nesplňuje požadavky na bezpečný provoz.

... a dále, ODBORNÝ SERVISNÍ PRACOVNÍK předkládá na základě zjištěných závad návrhy na způsob odstranění závady dle její technické povahy (to pro potřeby zpracování cenové nabídky na odstranění ZÁVADY)

Přesný termín pro odstranění závady však nestanovuje, pouze doporučuje dobu na odstranění doporučuje (*v tomto případě "v nejkratší možné době"*), což není v rozporu s jeho pracovní činností.

UVEDENÍ VÝTAHU DO PROVOZU	Návrh zápisu do PROTOKOLU Z ODBORNÉ PROHLÍDKY
Výtah uvedený do provozu před datem účinností NV 14/1999 Sb. INSTALACE PŘED 01.04.1999	Byť je DOROZUMÍVACÍ ZAŘÍZENÍ nefunkční, tak i přesto se jedná se o PROVOZNÍ RIZIKO a nikoliv o ZÁVADU. Výtah je tedy způsobilý provozu. PROVOZOVATEL musí být však PROTOKOLEM Z ODBORNÉ PROHLÍDKY upozorněn o existujících nebezpečích není-li odstraněno toto PROVOZNÍ RIZIKO.
Výtah uvedený do provozu po datu účinností NV 14/1999 Sb. INSTALACE PO 01.04.1999	VÝTAH NENÍ ZPŮSOBILÝ PROVOZU PRO ZÁVADY PODLE BODŮ _____

5. ... POZNÁMKA POD ČAROU ...

Jistě narazíte na případy (... snad ojedinělé...), že záměr o výstavbě vznikl před rozhodným datem a instalace proběhla po ROZHODNÉM DATU. Či-li je tam jistý časový překryv.

V takovém případě zřejmě nelze posuzovat situaci černobíle, a je na vašem zvážení, zda označíte chybějící DOROZUMÍVACÍ ZAŘÍZENÍ jako PROVOZNÍ RIZIKO nebo jako PROVOZNÍ ZÁVADU.

Zajisté lze však souhlasit s námitkou, že u výtahu, který je minimálně 25 let v provozu, je nepochybně žádoucí, aby byly prováděny kroky, které zvýší bezpečnost provozu a eliminují (nebo beze zbytku odstraní) ta nejzávažnější PROVOZNÍ RIZIKA.

Instalace DOROZUMÍVACÍHO ZAŘÍZENÍ je jedním z nich a vskutku se nejedná o žádný dramatický/zásadní zásah do konstrukce výtahu. Nemělo by tedy být nutné vázat instalaci DOROZUMÍVACÍHO ZAŘÍZENÍ na rozsáhlejší rekonstrukci/modernizaci/podstatnou změnu...

Nicméně, respektujme zákon, a v takových (doufejme) ojedinělých případech používejte spíše cestu řádného vysvětlování/osvěty tak, aby si PROVOZOVATEL byl dostatečně vědom vznikajících rizik a nebezpečí, není-li výtah DOROZUMÍVACÍM ZAŘÍZENÍM vybaven.

Michal ŠVÁSTA

Generální sekretář UVP-ČR

Autorizovaný technik ČKAIT – Technologická zařízení budov

Bohumil VALEŠ

Prezident UVP-ČR

UNIE VÝTAHOVÉHO
PRŮMYSLU ČR
Ječná 505/2
120 00 Praha 2
Tel.: 222 514 855

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Michal Švásta', written over the printed contact information.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Bohumil Valeš', written to the right of the printed contact information.